

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizin ormanları yalnızca doğal varlığımızın değil; su kaynaklarımızın, tarımsal üretimimizin, kırsal yaşamın, biyolojik çeşitliliğin ve ortak geleceğimizin güvencesidir. Bir ormanın yanması, yalnızca ağaçların kaybedilmesi anlamına gelmez; toprağın verimsizleşmesi, su rejiminin bozulması, canlıların yaşam alanlarının yok olması, üreticinin geçim kaynağından kopması ve yerleşimlerin daha büyük afetlere açık hâle gelmesi demektir. Bu nedenle orman yangınları, yalnızca Tarım ve Orman Bakanlığının teknik müdahale alanına indirgenemeyecek kadar geniş; çevre, enerji, yerel yönetimler, afet yönetimi, sağlık, güvenlik ve kırsal kalkınma politikalarını doğrudan ilgilendiren kamusal bir meseledir.

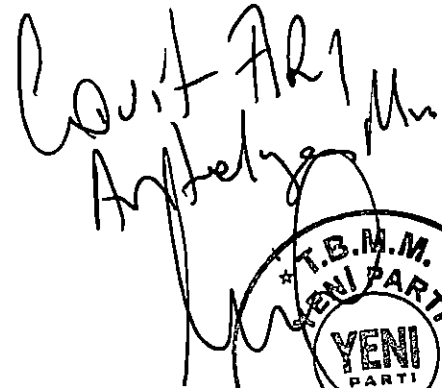
Her orman yangınında aynı süreci yaşayıp, alevler söndürüldükten sonra sorumluluğu belirsiz açıklamalarla geçiştirmek yerine, nerede risk bulunduğu, hangi bakımın yapılmadığı, ilk ihbarın ne zaman ulaştığı, ilk müdahalenin kaç dakikada gerçekleştiği, hangi kurumun hangi görevi zamanında yerine getirmediği ve yangın sonrasında doğanın nasıl iyileştirildiği açıkça ortaya konulmalıdır. Devletin görevi felaket büyüdüktan sonra seferberlik ilan etmek değil; bilimin, planlamanın ve kamu denetiminin bütün araçlarını kullanarak felaketin doğmasını ve büyümesini önlemektir.

Türkiye’de giderek daha sık, daha geniş alanlarda ve yerleşim yerlerini de tehdit edecek şiddette meydana gelen orman yangınlarının; iklim krizi, kuraklık, arazi kullanımındaki değişim, enerji nakil hatları, insan kaynaklı ihmal ve kasıt, orman içi ve çevresindeki faaliyetler ile kurumsal ve teknik kapasite bakımından nedenlerinin bütün boyutlarıyla incelenmesi; yangın öncesi risk azaltma ve erken uyarı sistemlerinin, kara ve hava müdahale kapasitesinin, kurumlar arası koordinasyonun, personel ve gönüllü güvenliğinin, yerleşim alanlarının korunmasının, yangın sonrası ekolojik iyileştirme çalışmalarının ve kamuoyuna açık veri düzeninin değerlendirilmesi; yangınların çıkmasını ve büyümesini önleyecek kalıcı, bilimsel ve denetlenebilir politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Süreyya ÖNEŞ DERİCİ
Muğla Milletvekili

Aykut KAYA
Ankara mr.
AK

GEREKÇE

Orman yangınları artık yalnızca yaz aylarında karşılaşılan mevsimsel bir afet değildir. Sıcak hava dalgalarının uzaması, kuraklığın artması, nemin düşmesi ve şiddetli rüzgârların daha sık görülmesi; küçük bir ihmalin dahi kısa sürede geniş bir ekolojik ve toplumsal yıkıma dönüşebildiği yeni bir risk düzeni yaratmıştır. Orman Genel Müdürlüğü bölge verilerinde Muğla ve Antalya, son on yılda yanan alan bakımından ilk iki sırada yer almaktadır. Bu tablo, başta Akdeniz ve Ege olmak üzere yangına hassas bölgeler için genel ve tek tip tedbirler yerine, havza ve ilçe ölçeğinde risk temelli planlamayı zorunlu kılmaktadır.

Muğla'nın Milas'tan Köyceğiz'e, Marmaris'ten Bodrum'a uzanan geniş coğrafyasında yaşananlar, bir yangının yalnızca ağacı yakmadığını göstermiştir. Orman köyleri boşaltılmış, yurttaşlar evlerinden olmuş, arıcılık ağır darbe almış, zeytinlikler ve tarım alanları zarar görmüş, yaban hayatının yaşam ve geçiş alanları parçalanmış, turizm ekonomisi ile kıyı yerleşimlerinin güvenliği tehdit edilmiştir. Yangın sonrasında toprağın su tutma kapasitesinin azalması, erozyon ve taşkın riskini de büyötmektedir.

Türkiye'de tartışma çoğu zaman uçak ve helikopter sayısına sıkışmaktadır. Hava gücü elbette vazgeçilmezdir; ancak tek başına yeterli değildir. Yangını ilk dakikalarda tespit edecek kule, kamera, uydu ve insansız hava aracı ağının bütünleşik çalışması; ilk müdahale ekiplerinin risk haritasına göre konuşlandırılması; arazözlerin, su ikmal noktalarının, orman yollarının ve yangın emniyet şartlarının sezon öncesinde hazır tutulması gerekir.

Yangın sonrası uygulamalar da en az söndürme çalışmaları kadar kamusal denetime ihtiyaç duymaktadır. Yanmış alanların Anayasa'nın 169'uncu maddesine uygun biçimde korunması; imar, madencilik, enerji veya turizm baskısına karşı güvence altına alınması; doğal yenilenme potansiyeli gözetilmeden tek tip ve aceleci ağaçlandırma yapılmaması gerekir. Toprak, su, habitat ve yerel türler esas alınarak bilimsel iyileştirme planları hazırlanmalı; uygulamalar üniversiteler, meslek örgütleri, yerel yönetimler ve yöre halkının katılımıyla uzun yıllar izlenmelidir.

Ormanlarımızı korumak için ihtiyacımız olan; sorumluluğu dağıtan değil açıkça tanımlayan, kurumları yangından önce buluşturan, yerel bilgiyi bilimsel verilerle birleştiren, emeği ve can güvenliğini koruyan, hesap verebilir ve sürekliliği olan bir ulusal yangın yönetim politikasıdır. Orman yangınlarının nedenlerinin ve bütün boyutlarının ortaya çıkarılması, etkili önleme yöntemlerinin belirlenmesi ve Meclisin denetim sorumluluğunu yerine getirmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması zorunludur.

